

BÖLÜM 28

JİNEKOLOJİK ONKOLOJİDE EVRELEME CERRAHİSİ

Ayşe BACAŞIZ¹

GİRİŞ

Jinekolojik kanserlerde hastalığın yaygınlığının ve tedavinin belirlenebilmesi için evreleme yapılmalıdır.

Jinekolojik kanser evrelemesinde klinik pratikte genellikle Uluslararası Jinekoloji ve Obstetrik Federasyonu (FIGO) kullanılır (1).

Kitabımızın bu bölümünde endometriyum kanseri, uterin sarkomlar, serviks kanseri, over-tuba-periton karsinomu, vajinal kanser ve vulva kanseri evreleme ve cerrahisi anlatılacaktır.

1.ENDOMETRİYUM KANSERİ

Gelişmiş olan ülkelerde en sık görülen jinekolojik kanserdir. Prognozu en iyi olan jinekolojik kanserlerdir. Yaklaşık %80'i evre 1'de tanı alır ve cerrahi ile kür sağlanabilir.

Tanı; biyopsi veya dilatasyon-küretajdaki histolojiye dayalıdır.(2)

Patogenik olarak 2 alt tipi vardır:

TİP 1 neoplazmalar düşük dereceli (grade 1ve2) endometrioid endometrial karsinomdur

ve çoğunluğunu oluşturur. Östrojene duyarlıdır, obezite ile ilişkilidir, genellikle öncesinde atipik endometriyal hiperplazi olabilir. Erken bir aşamada bulunur ve uygun bir prognoza sahiptir.(2)

TİP 2 neoplazmalar, yüksek dereceli (grade3) endometrioid endometriyal karsinom ve endometrioid olmayan histolojileri içerir: seröz, clear cell, mix cell, and undifferansiye karsinomlardır. Bu neoplazmalar östrojene duyarlı değildir, obezite ile ilişkili değil ve sıklıkla atrofik endometrium varlığında ortaya çıkar, kötü prognoza sahiptirler. Karsinosarkomlar da bu gruba girer. Myometrial invazyon olmasa dahi kapsamlı cerrahi yapılmalıdır ve yaklaşık üçte biri ektrauterin hastalığa sahiptir.(2)

1.1.Evreleme Sistemi ve Evreleme Cerrahisi

Endometrial karsinom cerrahi olarak evrelenir. Evreleme 2017 FIGO (Tablo1) sınıflamasına göre yapılır ve total histerektomi ,bilateral salpingo-oferektomi ve lenfadenektomiden oluşur. Evreleme için batın sıvısı gerekli değildir fakat pozitif olması kötü bir prognostik faktördür.(3)

¹ Op. Dr., Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Jinekolojik Onkoloji Bölümü ayseturkmenctf@hotmail.com

Tablo 7. Vulva kanseri 2017 FIGO Evrelemesi.

EVRE I	Tümör vulva ve/veya perine ile sınırlı.
I A	Stromal invazyon ≤ 1 mm,tümör çapı ≤ 2 cm perine ile sınırlı ve lezyonlar
I B	Vulva ve/veya perine ile sınırlı, 2 cm'den büyük veya 1 mm'den fazla stromal invazyona sahip herhangi bir boyutta lezyonlar
EVRE II	Komşu perineal yapılara uzanımı olan herhangi bir boyuttaki tümör (üretranın alt/distal üçte biri, vajinanın alt/distal üçte biri, anal tutulum)
EVRE III	Her biri 5 mm'den küçük bir veya iki lenf nodu metastazı olan bölgesel lenf nodu metastazı veya 5 mm'ye eşit veya daha büyük bir lenf nodu metastazı
III A	Her biri 5 mm'den küçük bir veya iki lenf nodu metastazı veya her biri 5 mm'den küçük üç veya daha fazla lenf nodu metastazı olan veya 5 mm'ye eşit veya daha büyük iki veya daha fazla lenf nodu metastazı olan veya ektranodal uzantılı lenf nodu/nodları olan bölgesel lenf nodu metastazı
III B	Her biri 5 mm'den küçük üç veya daha fazla lenf nodu metastazı veya 5 mm'ye eşit veya daha büyük iki veya daha fazla lenf nodu metastazı
III C	Ektranodal uzantılı lenf düğümleri
EVRE IV	Tümör herhangi bir boyutta ve beraberinde diğer bölgesel veya uzak yapılara yayılım var
IV A	Üretranın üst/proksimal 2/3 üne, vajinanın üst/proksimal 2/3 üne, mesane mukozasına veya rektal mukozaya kadar uzanan veya pelvik kemiğe sabitlenmiş herhangi bir boyutta tümör veya fikse veya ülsere bölgesel lenf nodu metastazı
IV B	Uzak metastaz (pelvik lenf nodu metastazı dahil)

KAYNAKLAR

- Yenen MC. Jinekolojik onkoloji el kitabı modern tıp kitabevi 2015,207-2018.
- Plaxe SC. Overview of endometrial carcinoma. In: UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Vora SR. (27 Eyl 2021.)
- Cohn DE. Endometrial carcinoma: Staging and surgical treatment.In:UpToDate,Goff B (Ed),UpToDate, Chakrabarti A. (03 Ocak 2022.)
- Memarzadeh S.,Berek JS. Uterine sarcoma: Classification, epidemiology, clinical manifestations, and diagnosis.In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS.(23 Ağu 2021.)
- Hensley ML., Leitao MM. Treatment and prognosis of uterine leiomyosarcoma. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS.(12 Eki 2021.)
- Gaillard S., Secord AA. Staging, treatment, and prognosis of endometrial stromal sarcoma and related tumors and uterine adenosarcoma. In:UpToDate, Goff B (Ed), UpToDate,Dizon DS., Garcia RL.(08 Ocak 2021.)
- Penson RT., Powell MA. Clinical features, diagnosis, staging, and treatment of uterine carcinosarcoma. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS. (13 Ocak 2022.)
- Frumovitz M. Invasive cervical cancer: Epidemiology, risk factors, clinical manifestations, and diagnosis. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS.(07 Şub 2022.)
- Straughn M. Management of early-stage cervical cancer. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS., Mundt A. (11 Şub 2022.)
- Frumovitz M. Invasive cervical cancer: Staging and evaluation of lymph nodes. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Levine D.(10 Ocak 2022.)
- Straughn M.Management of locally advanced cervical cancer. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS., Mundt A.(14 Şub 2022.)
- Chen L.,Berek JS. Epithelial carcinoma of the ovary, fallopian tube, and peritoneum: Clinical features and diagnosis. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS.(14 Şub 2022.)
- Chen L.,Berek JS.Overview of epithelial carcinoma of the ovary, fallopian tube, and peritoneum. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS. (06 Ara 2021.)
- Salani R.,Cosgrove CM. Epithelial carcinoma of the ovary, fallopian tube, and peritoneum: Surgical staging. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Garcia RL.(07 Şub 2022.)
- Gershenson DM. Treatment of malignant germ cell tumors of the ovary. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS., Pappo AS.(4 Nis 2022.)
- Gershenson DM. Sex cord-stromal tumors of the ovary: Management in adults. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Garcia RL., Dizon DS. (29 Eyl 2021.)
- Karam A., Berek JS., Kidd EA. Vaginal cancer. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate,Dizon DS., Mundt AJ.(24 Ocak 2022.)
- Karam A., Berek JS. Vulvar cancer: Epidemiology, diagnosis, histopathology, and treatment. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Dizon DS.(25 Ocak 2022.)
- Karam A., Berek JS., Russo AL. Squamous cell carcinoma of the vulva: Staging and surgical treatment.. In:UpToDate, Goff B (Ed),UpToDate, Dizon DS., Mundt AJ.(30 Eyl 2021.)